

Biologia roślin - podstawy

Tkanki przewodzące, budowa pierwotna łodygi roślin dwuliściennych

---

Grzegorz Góralski

22 listopada 2019

Zakład Cytologii i Embriologii Roślin

Instytut Botaniki

Uniwersytet Jagielloński

Materiały dostępne pod adresem:

<http://ggoralski.pl>

Ksylem (drewno) i floem (łyko)

Ksylem (drewno)

- Zawiera:
  - Elementy trachealne (przewodzące)
  - Człony naczyń – z perforacjami
  - Cewki (tracheidy) – bez perforacji
  - Komórki miękiszowe
  - Włókna

- Wyróżnia się:
  - Ksylem pierwotny:
    - Protoksylem
    - Metaksylem
  - Ksylem wtórny

Floem (łyko)

- Zawiera:
  - Elementy sitowe
    - Człony rurek sitowych (okrytonasienne)
    - Komórki sitowe (nagonasienne)
  - Miękiś floemu:
    - Kom. towarzyszące (okrytonasienne)
    - Kom. albuminowe (nagonasienne)
    - Inne kom. miękiszowe
  - Sklerenchyma (często)
  - Mleczniki i inne utwory wydzielnicze (czasem)

- Wyróżnia się:
  - Floem pierwotny:
    - Protofloem
    - Metafloem
  - Floem wtórny

Ksylem (drewno)

- Rodzaje perforacji:
  - Proste (jeden otwór)
  - Złożone (wiele otworów):
    - Drabinkowy
    - Siatkowy
    - Efedroidalny(kolisto-dziurowy)

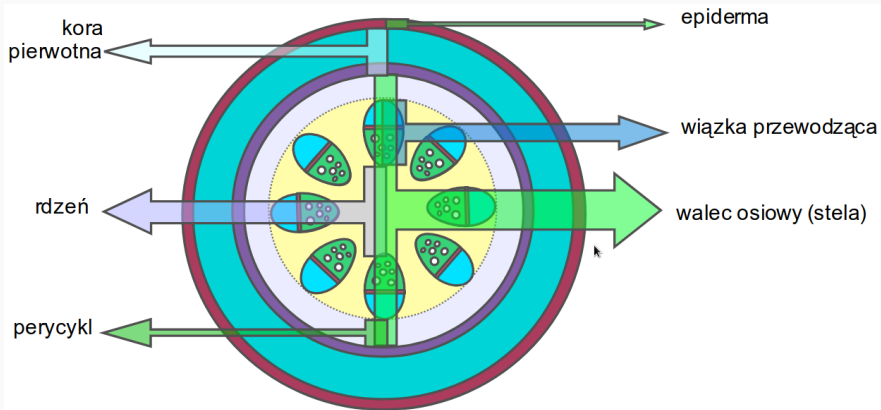
Floem (łyko)

- Rodzaje pól sitowych:
  - Pola z większymi porami na ścianach łączących dwa sąsiednie człony rurki sitowej
  - Pola z drobniejszymi porami na ścianach łączących z członem innej rurki bądź inna kom.

Ogólna pierwotna budowa łodygi roślin dwuliściennych

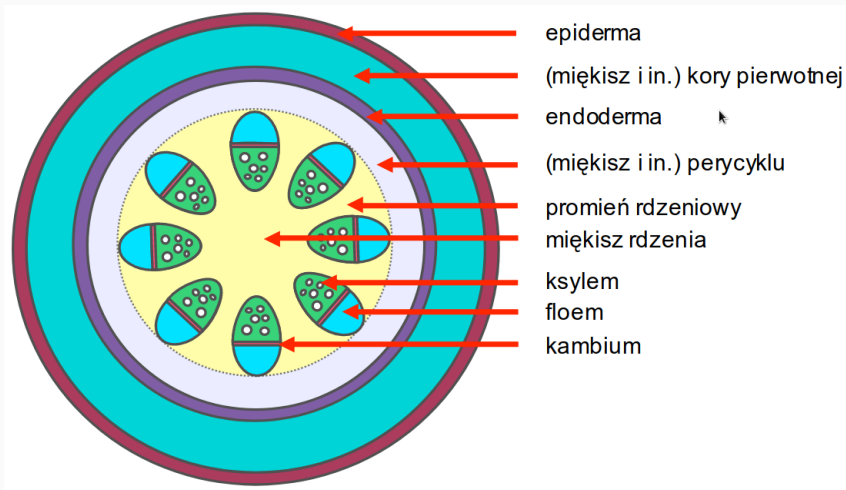

Dwuliścienne – przekrój poprzeczny łodygi o budowie pierwotnej

Dwuliścienne – przekrój poprzeczny łodygi o budowie pierwotnej

Tkanki

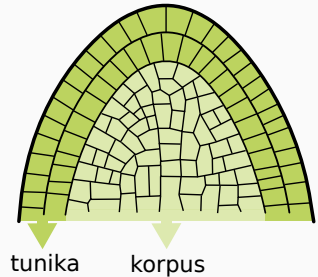

Hippuris vulgaris – wierzchołek wzrostu
pędu

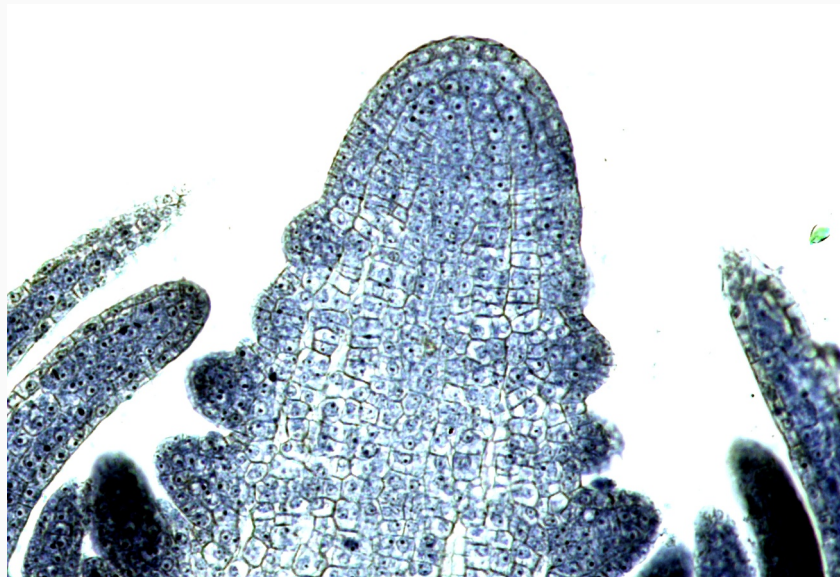

Wierzchołek wzrostu u okrytonasiennych:

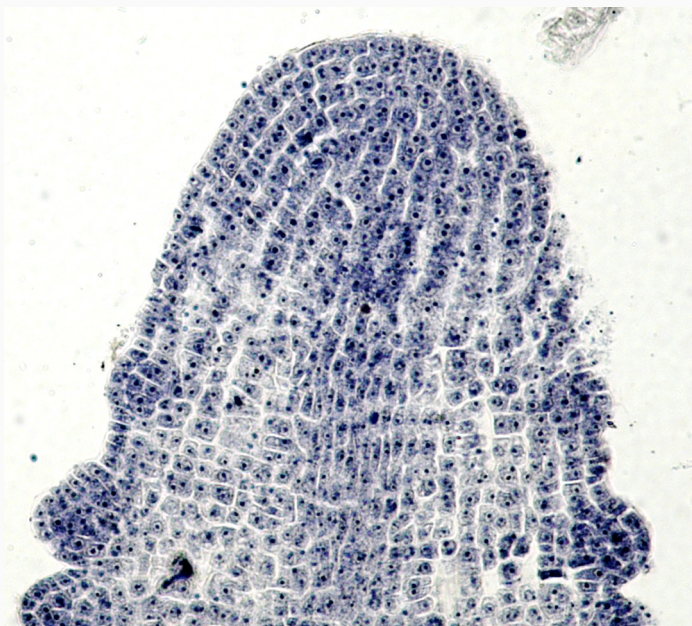
- Komórki powierzchniowe dzielą się wyłącznie antyklinalnie. Często takich warstw jest więcej – jest to **tunika**.
- Wewnątrz komórki dzielą się antyklinalnie i peryklinalnie – jest to **korpus**.

Hippuris vulgaris – wierzchołek wzrostu pędu

Hippuris vulgaris – wierzchołek wzrostu pędu

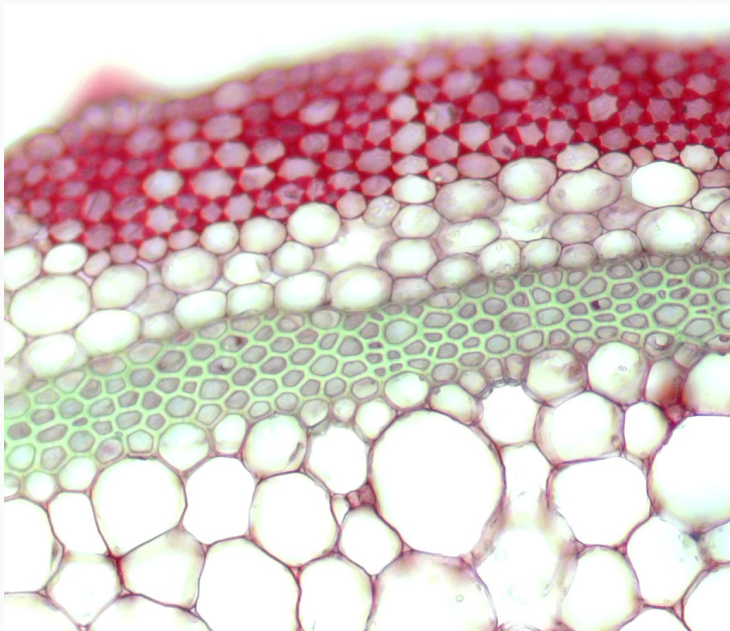
Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny i
podłużny pędu

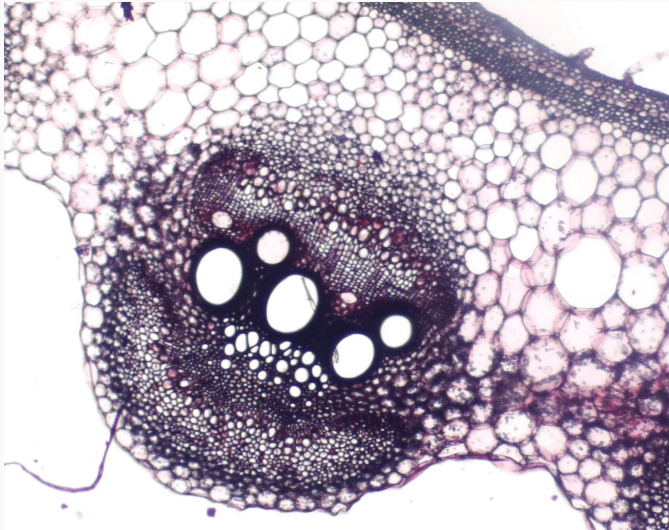
Przygotowanie preparatu

1. Przygotować szkiełko podstawowe.
2. Przygotować cienkie skrawki i położyć na szkiełku.
3. Zakropić czerwienią atunową, trzymać ok. 15 min.
4. Przepłukać wodą.
5. Zakropić zielenią jodową, trzymać 1 min.
6. Przepłukać kilkakrotnie wodą.
7. Dodać kroplę wody, przykryć szkiełkiem nakrywkowym, obserwować.

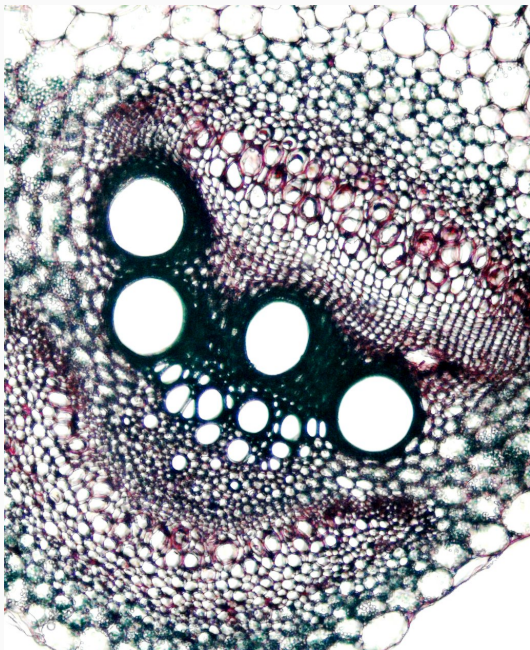
Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu

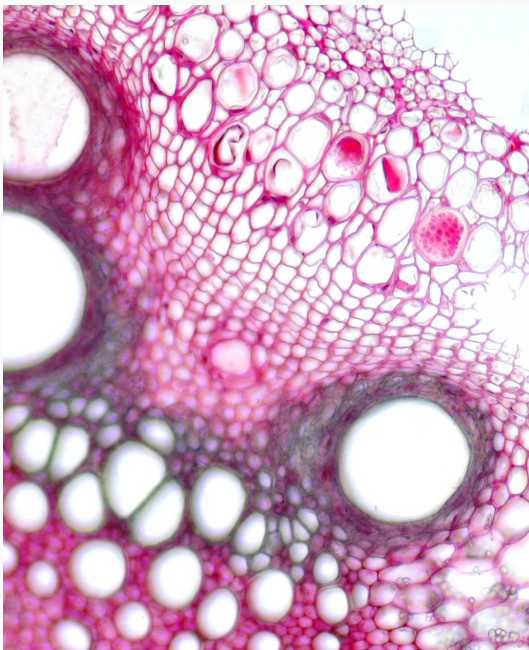
Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu

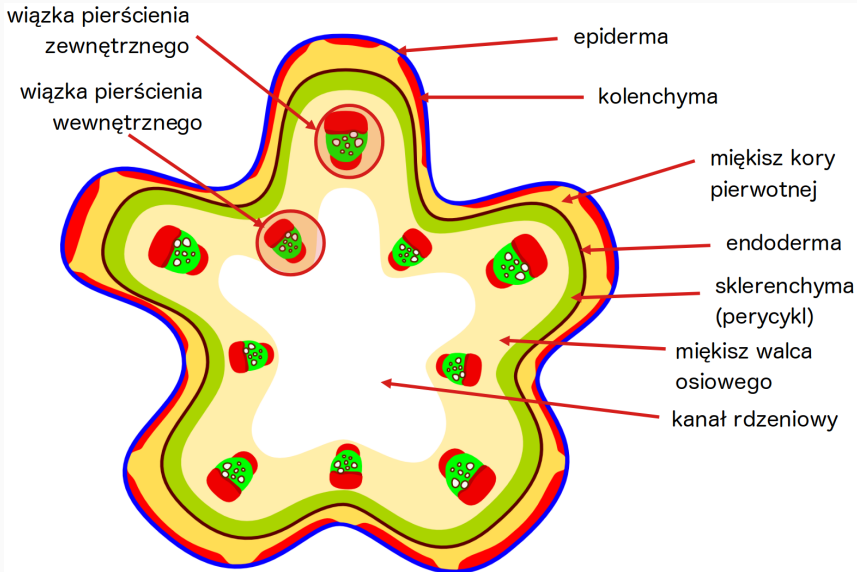
Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu

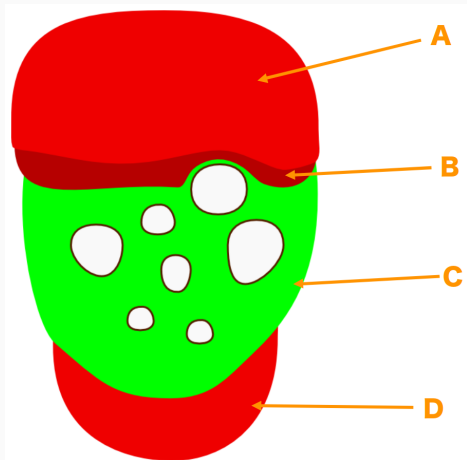
Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu

Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu

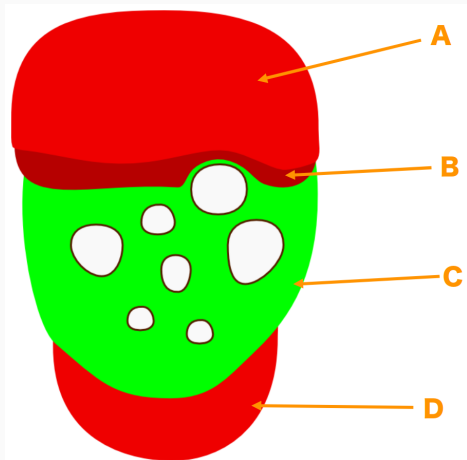

Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu - wiązka

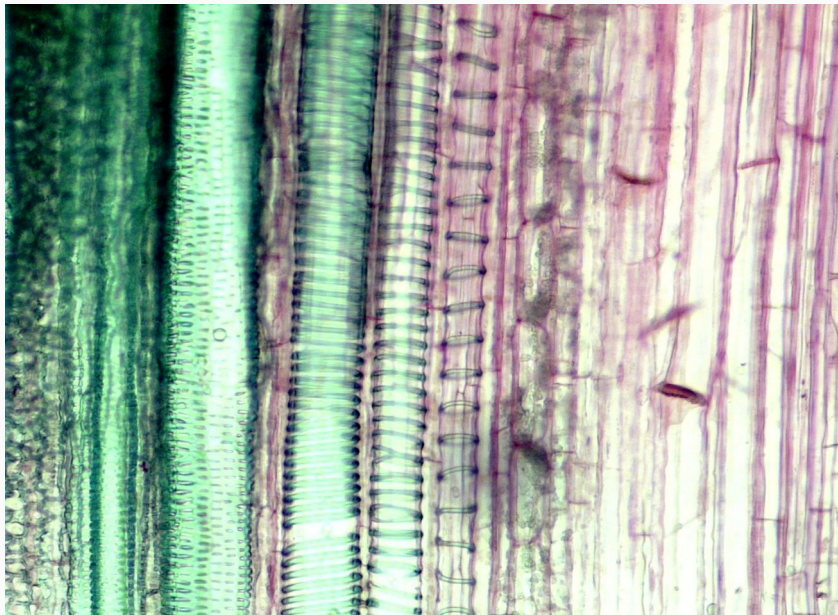

Cucurbita pepo – przekrój poprzeczny pędu - wiązka

- A. floem zewnętrzny
- B. kambium
- C. ksylem
- D. floem wewnętrzny

Cucurbita pepo – przekrój podłużny pędu

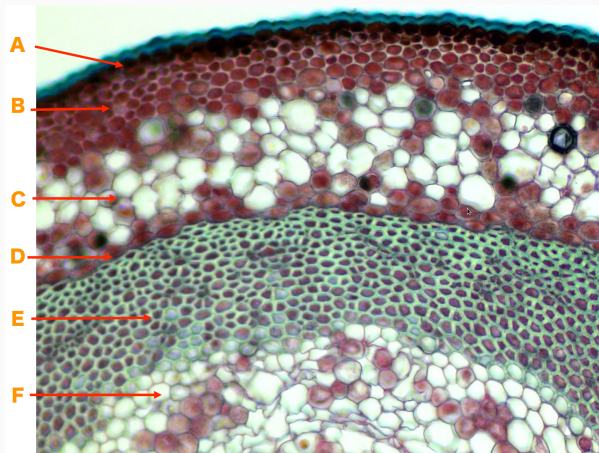
Cucurbita pepo – przekrój podłużny pędu

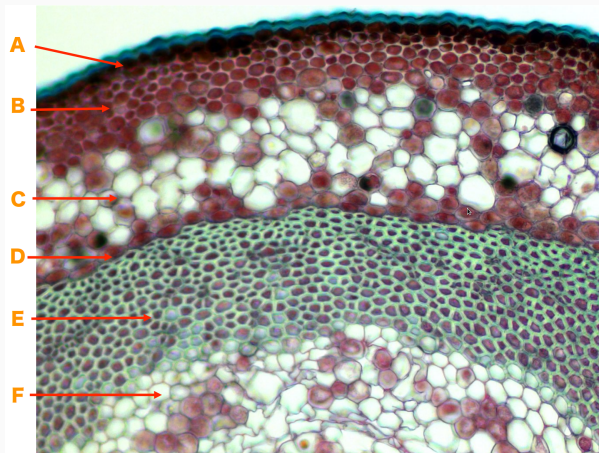
Aristolochia siphon - budowa pierwotna
i przyrost wtórny łodygi dwuliściennych

Aristolochia siphon - budowa pierwotna łodygi

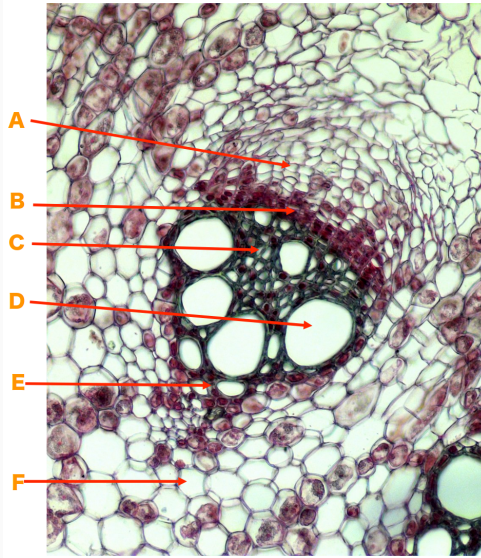

Aristolochia siphon - budowa pierwotna łodygi

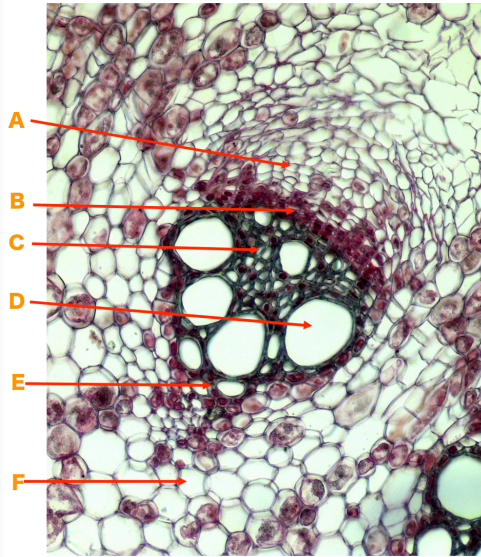

- A. epiderma
- B. kolenchyma
- C. mięksisz kory pierwotnej
- D. endoderma
- E. sklerenchyma pericyklu
- F. mięksisz pericyklu

Aristolochia siphon - budowa pierwotna łodygi

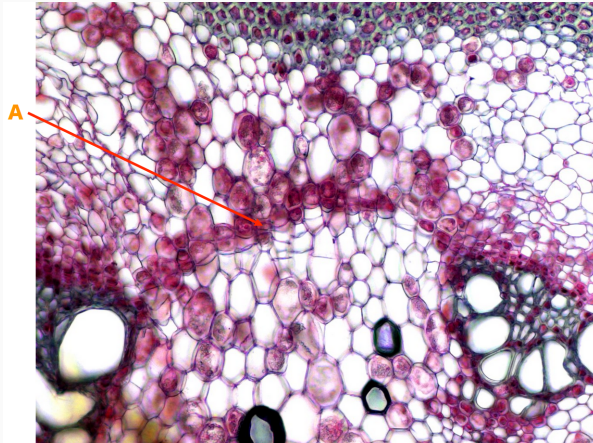
Aristolochia siphon - budowa pierwotna łodygi

- A. floem
- B. kambium
- C. mięszysz metaksylemu
- D. naczynie metaksylemu
- E. protoksylem
- F. mięszysz rdzenia

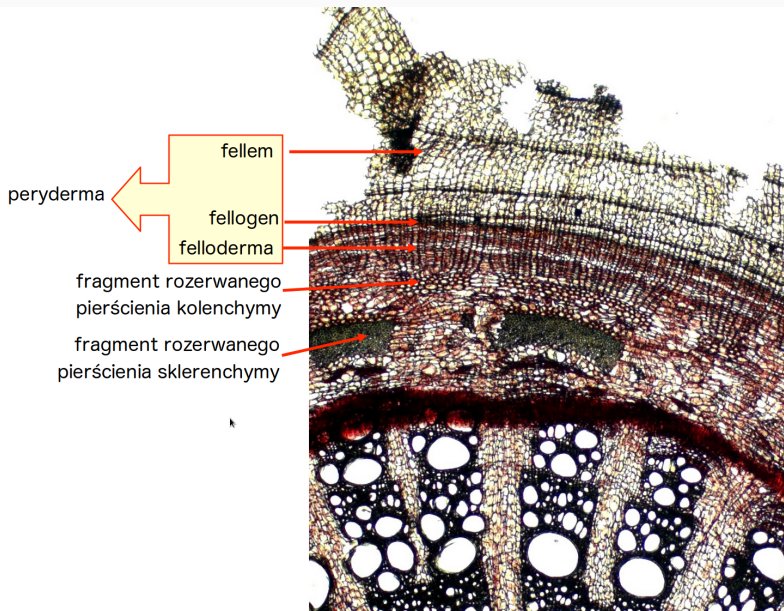

Aristolochia sipho - budowa pierwotna łodygi

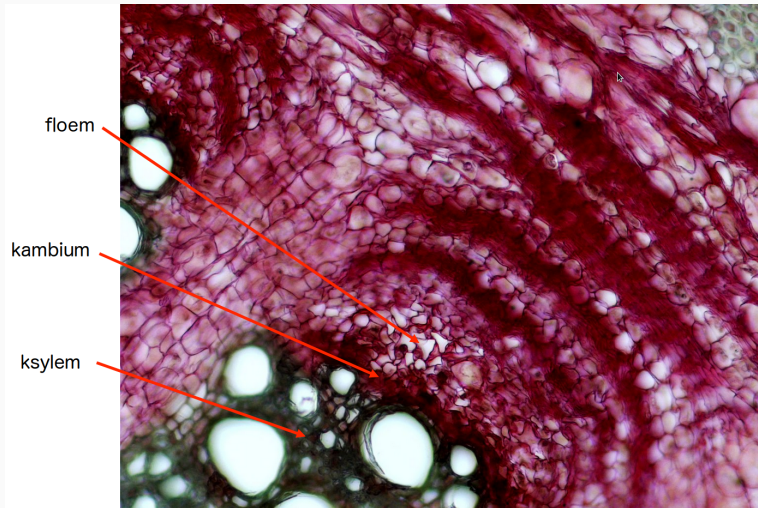

- A. kambium międzywiązkowe

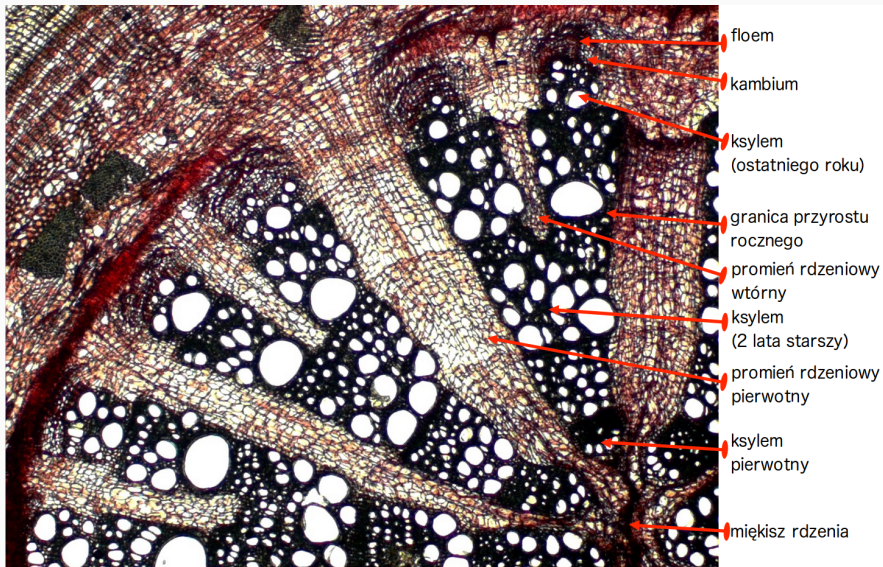
Aristolochia siphon - przyrost wtórny łodygi

Aristolochia siph - przyrost wtórny łodygi

Aristolochia sipho - przyrost wtórny łodygi

Do przygotowania...

Tematyka: Wtórna budowa łodygi u roślin dwuliściennych, przyrost wtórny łodygi u dwuliściennych

- Wtórna budowa łodygi u roślin dwuliściennych, przyrost wtórny łodygi u dwuliściennych
  - Botanika – Morfologia (A. Szwejkowska...) str: 187 – 193
  - Anatomia i histogeneza... (Z. Hejnowicz) str: 96, 816 – 817
  - Praktikum z anatomii roślin (W. Braune.....) str: 161 – 168